

Handläggare
Anders Håkansson
Telefon: 08 - 508 36 208

Till
Äldrenämnden
Den 23 maj 2017

Redovisning av avslag på ansökningar inom äldreomsorgen

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens information och lägger ärendet till handlingarna.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Äldreförvaltningen har gjort en redovisning av ansökningar, avslag och domar inom verksamheterna vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsvård, hemtjänst och dagverksamhet. Siffrorna redovisas för åren 2010-2016.

Vidare redovisas stadens bedömningskriterium för beviljande av insats inom de verksamheter som har en relativt hög andel avslag. Inom stadsdelsförvaltningarna finns olika former av stöd för den bedömning som görs vid handläggning av boenden för äldre. I de ärenden där den äldre får avslag på ansökan om särskilt boende informeras denne om möjligheten att söka andra former av insatser.

Ärendet

Äldreförvaltningen har gjort en redovisning av avslag på ansökningar inom verksamheterna vård- och omsorgsboende, servicehus, korttidsvård, hemtjänst och dagverksamhet.

Uppgifterna bygger på den information som stadsdelsförvaltningarna rapporterar till äldreförvaltningen årligen avseende uppgifter om ansökningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 16 maj 2017. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 17 maj 2017. Ärendet anmäls för kännedom den 11 maj 2017 till det gemensamma, för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshindersfrågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas uppgifter per verksamhet om ansökningar och beslut och hur många av dessa som fått bifall respektive avslagits. Vidare redovisas också hur många av avslagen som överklagats och fått då fått en dom som varit mot nämndens beslut eller som gjort samma bedömning som nämnden. För att få en bild av hur detta utvecklats har jämförelsesiffror för åren 2010-2015 bilagts.

Vård- och omsorgsboende

Vård- och omsorgsboende	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Ansökningar/beslut	3 582	3 905	3 492	3 703	3 531	3 614	3 750
varav bifall	2 981	3 255	2 914	3 182	3 140	2 840	3 258
varav avslag	596	646	581	521	386	384	485
varav delavslag	5	4	0	3	5	5	8
Domar som meddelats	183	203	142	153	95	107	115
Domar mot nämndens beslut	73	79	64	55	35	38	59
Ej verkställda domar	23	17	9	13	4	9	64

Vad gäller vård- och omsorgsboende har det inte skett någon större förändring mellan 2015 och 2016. Både antalet ansökningar och avslag har minskat mellan åren, vilket kan härledas till de senaste årens minskade antal äldre över 80 år. Andelen avslag av ansökningar har ökat mycket marginellt från 16,5 procent 2015 till 16,6 procent för 2016. Andelen domar som varit mot nämndens beslut har ökat med 1 procentenhet, från 38,9 procent till 39,9 procent.

Av de 596 avslag som fattats för vård- och omsorgsboenden under 2016 kommer 104 ansökningar från kommuner utanför Stockholms stad. En anledning till dessa ansökningar kan vara att länets

kranskommuner har längre köer till vård- och omsorgsboenden än Stockholm och att det därmed finns större möjligheter att få en plats på ett boende i staden.

Avslagen fördelade på stadsdelsnämnds nivå visar att nio av fjorton nämnder har färre avslag 2016 jämfört med 2015. Särskilt tydlig är minskningen på Södermalm, Östermalm och Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnder.

Servicehus

Servicehus	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Ansökningar/beslut	768	820	701	791	827	948	907
varav bifall	430	463	402	452	470	564	537
varav avslag	336	351	298	339	328	384	370
varav delavslag	0	0	0	0	0	0	0
Domar som meddelats	100	92	60	81	106	61	83
Domar mot nämndens beslut	20	28	13	15	14	12	16
Ej verkställda domar	1	5	4	3	1	1	4

Servicehus visar samma utveckling som vård- och omsorgsboende med sjunkande siffror för både antalet ansökningar och antalet avslag. Andelen avslag av ansökningar har dock ökat från 42,8 procent 2015 till 43,8 procent under 2016. Däremot visar de domar som varit mot nämndens beslut en minskning från 30,4 procent till 20,0 procent.

Av 336 avslag för servicehus under 2016 kommer 27 från kommuner utanför Stockholms stad. Orsakerna till att personer utanför staden söker servicehusplatser är till viss del samma som för vård- och omsorgsboende. Dock kan ett attraktivt läge för ett servicehus ha större betydelse än för vård- och omsorgsboende när det gäller externa ansökningar om boende.

För den grupp äldre som fått avslag på ansökningar om servicehus bör den nya boendeformen seniorboende med aktivitetscentra vara ett bra alternativ (tidigare benämnd trygghetsboende med aktivitetscentra). Den vanligaste orsaken till avslag är att kraven på behov av insatser inte uppfyllts. Denna nya boendeform bör dels kunna uppfylla denna grupps behov av trygghet samtidigt som aktiviteterna kommer att vara anpassade för personer med ett mindre behov av vård och omsorg än de som bor på servicehus idag.

Korttidsvård

Korttidsvård	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Ansökningar/beslut	2 819	3 160	2 729	3 185	2 986	3 122	3 172
varav bifall	2 439	2 654	2 280	2 818	2 683	2 449	2 825
varav avslag	385	483	434	337	300	245	333
varav delavslag	26	23	29	33	6	16	11
Domar som meddelats	34	46	40	28	22	15	21
Domar mot nämndens beslut	11	9	19	7	3	3	2
Ej verkställda domar	0	0	8	1	1	0	0

Andelen avslag av ansökningar för korttidsvård är 13,7 procent vilket är betydligt lägre än för vård- omsorgsboende och servicehus. Andelen domar som varit mot nämndens beslut var 2016 32,4 procent, vilket är lägre än för vård- och omsorgsboende men högre än för servicehus.

Hemtjänst

Hemtjänst	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Ansökningar/beslut	47 415	50 803	48 553	50 317	52 315	48 212	46 776
varav bifall	46 411	49 581	47 470	49 397	51 542	43 337	45 955
varav avslag	392	595	617	573	392	397	371
varav delavslag	642	919	674	430	417	358	452
Domar som meddelats	166	217	160	163	107	108	107
Domar mot nämndens beslut	18	18	20	8	8	15	11
Ej verkställda domar	0	0	0	1	0	0	0

Det är mycket ovanligt att avslag görs på ansökningar om hemtjänst. I många fall kan ett beviljande av ett begränsat antal hemtjänsttimmar vara förebyggande och minska risken för ett större omsorgsbehov i framtiden. Under 2016 avslogs endast 0,8 procent av ansökningar om hemtjänst. Detta kan jämföras med ansökningar om plats på servicehus där 43,8 procent av ansökningarna avslogs.

Dagverksamhet

Dagverksamhet	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Ansökningar/beslut	2 306	2 634	2 209	2 532	2 387	2 391	2 239
varav bifall	2 246	2 577	2 134	2 466	2 350	2 125	2 119
varav avslag	45	53	72	53	34	37	113
varav delavslag	15	17	13	16	3	5	7
Domar som meddelats	9	18	17	6	7	7	7
Domar mot nämndens beslut	1	4	0	1	0	1	1
Ej verkställda domar	0	1	0	0	0	1	0

Liksom för hemtjänst är det inte heller vanligt att ansökningar om plats på dagverksamhet avslås. Under 2016 avslogs 2,0 procent av samtliga ansökningar vilket är betydligt lägre än övriga insatser, hemtjänst undantaget.

Stadens bedömningskriterium för beviljande av insats

I riktlinjerna för såväl vård- och omsorgsboende som servicehus finns ålder och till viss del även oro och/eller ensamhet med som ett kriterium. Bland annat är bedömningsgrunderna för servicehus att ”bedömningen ska grunda sig på en helhetsbedömning med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet där även ålder ska beaktas”. Vid bedömning av ansökan om vård- och omsorgsboende är ålder och otrygghet något som ”särskilt bör beaktas”. Vid ansökan om vård- och omsorgsboende ska en individuell bedömning göras utifrån den enskildes omsorgsbehov i relation till de riktlinjer som styr biståndshandläggningen inom stadens äldreomsorg.

På äldrenämndens sammanträde i maj beslutades om ärendet ”Slutrapport från utredning om servicehus” (dnr 3.2-497/2017). I detta ärende förtydligas kriterierna för behovsbedömning. Kommunfullmäktige har ännu inte tagit beslut om detta ärende men kriterierna som föreslås är behov av hemtjänst för omvårdnad i kombination med oro/otrygghet och hög ålder. Om denna oro/otrygghet inte kan dämpas av andra insatser kan även detta vara ett kriterium för beslut om servicehus. Ofrivillig ensamhet och känsla av isolering i kombination med omvårdnadsbehov kan också vara ett kriterium.

Detta förtydligande, i kombination med införandet av den tidigare nämnda nya boendeformen seniorboende med aktivitetscentra, bör innebära att många av de som idag söker sig servicehus och får avslag inte kommer att söka boende på servicehus.

Bedömningskriterierna för korttidsvård skiljer sig från de som gäller för vård- och omsorgsboende och servicehus. Korttidsvård kan beviljas om biståndshandläggaren behöver ytterligare underlag för att göra en bedömning, om en person behöver tillfälliga insatser, om en närstående är i behov av avlastning eller om en person väntar på att en god man ska tillsättas.

Med ovanstående beskrivning av bedömningskriterier för de olika formerna av särskilda boenden anser äldreförvaltningen att för att likställighet ska upprätthållas i staden bör utgångspunkten för ett beslut utgå från stadens riktlinjer.

Insatser vid avslag

Inom stadsdelsnämnderna finns olika former av stöd för den bedömning som görs vid handläggning av boenden för äldre. I de ärenden där den äldre får avslag på ansökan om särskilt boende informeras denne om möjligheten att söka andra former av insatser.

De aktuella köerna till särskilda boenden för äldre

Statistik om antal köande till vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem visar att de boenden som har längts kö till övervägande del är belägna i innerstaden och drivs i privat regi. Gemensamt för dessa boenden är också att deras resultat i brukarundersökningen ligger över genomsnittet. Det finns i dagsläget 113 tomma platser på vård- och omsorgsboende i staden så det är idag inget problem att verkställa ett beviljat beslut om boende.

Det finns idag även tomma platser inom stadens servicehus liksom en viss överkapacitet vad gäller korttidsboenden.

Det kan konstateras att avslagen inte beror på brist på platser utan huvudsakligen på att de som får avslag inte uppfyller kriterierna i stadens riktlinjer.

Jämställdhetsanalys

I dagsläget redovisas inte denna statistik uppdelad på kön. Äldreförvaltningen kommer att undersöka möjligheterna att denna uppdelning görs i kommande redovisningar av denna typ.